

ХРОНИКА — CHRONIQUE

Растящъ брой на завършващитѣ нашитѣ гимназии и педагогически училища. — Въпросътъ за реформиране системата на школото образование не престава да се обсъжда въ срѣдитѣ на педагозите и общественитѣ дейци у насъ. Изтъква се нуждата отъ по-тѣсно съгласуване на образованието, което се дава на учащитѣ се въ нашитѣ училища, съ насокитѣ на стопанското развитие на страната. Вниманието се спира по-специално на срѣднитѣ общообразователни учебни заведения.

Следнитѣ данни за броя на ежегодно завършващитѣ нашитѣ гимназии и педагогически училища младежи отъ 1910 год. насамъ могатъ да допринесатъ въ туй отношение за освѣтление на нѣкои страни на проблемата и да покажатъ до нѣкъде къмъ кои отъ тѣй нареченитѣ свободни професии се насочватъ погледитѣ на свършващитѣ срѣдни учебни заведения.

Издадени свидетелства за зрѣлостъ

Учебни години	Отъ гимназиитѣ			Отъ педагогическитѣ училища	
	Всичко	Отъ тѣхъ съ латински езикъ		Всичко	на ученички
		абсолют.	%		
1909/1910 . . .	1,224	116	9.0	406	232
1910/1911 . . .	1,536	168	10.9	401	220
1911/1912 . . .	1,854	188	10.1	384	200
1912/1913 ¹⁾ . . .	—	—	—	65	44
1913/1914 . . .	1,283	*	*	215	153
1914/1915 . . .	1,605	*	*	328	239
1915/1916 . . .	2,174	*	*	336	251
1916/1917 . . .	1,918	*	*	322	261
1917/1918 . . .	2,112	*	*	374	265
1918/1919 . . .	3,786	*	*	576	311
1919/1920 . . .	4,546	511	11.2	611	291
1920/1921 . . .	4,058	428	10.5	791	503
1921/1922 . . .	4,041	445	11.0	982	580
1922/1923 . . .	3,741	475	12.7	1,074	638
1923/1924 . . .	2,599	374	14.4	1,365	749
1924/1925 . . .	2,640	454	17.2	1,492	787
1925/1926 . . .	2,691	329	12.2	1,389	685
1926/1927 . . .	2,403	461	19.2	1,058	559
1927/1928 . . .	2,613	790	30.2	1,416	676
1928/1929 . . .	2,914	809	27.8	1,288	591

Ежегодниятъ брой на ученицитѣ отъ гимназиитѣ, получили свидетелства за зрѣлостъ, се е повече отъ удвоилъ отъ 1909/910 до 1928/29 уч. год. Максимумътъ, 4,546 свидетелства, се пада на уч. 1919/920 год., следъ завършека на войната. Отъ тогава тази цифра се е намалила съ около 36%. Наопаки, броятъ на свидетелствата за зрѣлостъ „съ латински“ е билъ най-голямъ презъ 1928/29 уч. год., когато е надвишавалъ съ около 300 тоя отъ 1919/920 уч. год., т. е. презъ периода на най-засиления стремежъ къмъ висшето образование. Отъ 1909/10 до 1928/29 уч. год. броятъ на годишно-издаванитѣ зрѣлостни свидетелства съ латински се е увеличилъ съ 636%, докато пъкъ оня на издаванитѣ такива свидетелства безъ латински, т. е.

¹⁾ Презъ тази година не е имало абитуриенти: отъ 1909 год. гимназиитѣ ставатъ съ 5 класа (IV—VIII), поради което презъ уч. 1912/1913 г. не е имало ученици отъ VIII кл.

^{*)} Абитуриентитѣ отъ класическа и полукласическа отдѣли показани заедно съ ония отъ реалния отдѣлъ.

на реалисти, е нарастналъ само съ 98%. Относителниятъ брой на завършващитѣ гимназия съ латински се е покачилъ отъ близо $\frac{1}{10}$ въ 1909/10 уч. год. на повече отъ $\frac{1}{4}$ (27.8%) презъ 1928/29 уч. год. отъ всички получили зрѣлостни свидетелства младежи. *Завършващитѣ гимназия съ свидетелства за зрѣлостъ изобщо сж се увеличили по брой отъ 1910 до 1929 год. 4 пѣти повече, отколкото е нарастнало населението на България презъ сжщия периодъ отъ 19 години.*

Бележито е участието на девицитѣ въ този растящъ брой завършващи гимназии младежи. Отъ всички 1224 получили презъ уч. 1909/10 год. свидетелства за зрѣлостъ лица отъ двата пола, 756 (или 62 на сто) сж момчета и 468 (38%) момичета, докато презъ 1928/29 уч. год. броятъ на първитѣ е 1,639, т. е. само 56%, а броятъ на девицитѣ възлиза на 1,275 и съставя вече 44% отъ всички завършили срѣдно гимназиално образование младежи. Издаванитѣ, прочее, на момчета зрѣлостни свидетелства отъ гимназиитѣ сж се увеличили отъ 1909/10 до 1928/29 уч. год. съ 117%, а ония на момичета — съ 172%.

И трѣбва да се отбележи, че особено значително е увеличението на свидетелствата за зрѣлостъ, издавани на завършващитѣ класическитѣ и полукласически отдѣли при девическитѣ гимназии девиси. Латински езикъ се въвежда въ тия гимназии още преди 1910/911 уч. год., а презъ тази година излиза първиятъ випускъ абитуриентки-полукласици отъ Варненската девич. гимназия; презъ следующитѣ години се откриватъ класически и полукласически отдѣли и при софийскитѣ девич. гимназии. Презъ уч. 1919/920 год. всичко 170 девиси получаватъ свидетелства за зрѣлостъ съ латински, и отъ тогава този брой постоянно расте ежегодно, като достига въ 1927/28 уч. год. до 502 и на следната година — 467. За 10 години (1919/20—1928/29) всичко 2,513 такива свидетелства за зрѣлостъ сж издадени отъ гимназиитѣ на момчетата и 2,563 на момчетата. Обаче, докато презъ уч. 1919/20 год. последнитѣ съставятъ 67%, а първитѣ 33% отъ всички (511) издадени презъ уч. година зрѣлостни свидетелства съ латински, презъ 1928/29 уч. год. тѣзи относителни числа добиватъ други стойности: за момчетата 42%, а за момичетата 58%. Така че, броятъ на издаванитѣ годишно на момчетата свидетелства съ латински се е увеличилъ отъ 170 презъ 1919/20 уч. год. на 467 презъ 1928/29 г., или единъ и $\frac{3}{4}$ пѣти (съ 175%), докато броятъ на подобнитѣ свидетелства издавани на момчетата е останалъ неизмѣненъ (341 и 342 съответно).

И отъ педагогическитѣ училища сжщо тѣй излизатъ ежегодно все по-голямъ брой свършили педагогисти. Дори тукъ увеличението върви съ по-силенъ темпъ, отколкото при гимназиитѣ, особено следъ войнитѣ. Ежегодниятъ брой на издаванитѣ отъ тия училища свидетелства за зрѣлостъ се е повече отъ утроилъ отъ 1909/910 до 1928/29 уч. год., като отъ 406 презъ първата година е стигналъ на 1,288 презъ последната, съ максимумъ 1,492 свидетелства на 1924/25 уч. год. Презъ цѣлия тоя периодъ отъ 19 години завършващитѣ педагогически у-ща сж въ болшинството си девиси, съ изключение само на годинитѣ 1925/26, 1927/28 и 1928/29, когато завършилитѣ момчи-педагогисти сж малко повече отъ девицитѣ. Всичко презъ течение на 19-тѣ години отъ педагогическитѣ у-ща сж излѣзли съ зрѣлостни свидетелства 6,638 (44.6%)